

DIUMENGE 22 DURANT L'ANY B

1, UN ITINERARI EN COMPANYIA DE L'EVANGELISTA MARC

Interrompérem la nostra lectura continuada de l'Evangelí segons Sant Marc, per manllevar a Joan el seu relat de la multiplicació dels pans i el "discurs sobre el Pa de vida" que hi està lligat.

Avui, retrobam, durant dos diumenges, la "secció dels pans" del segons evangeli.

El diumenge 22 Mc 7, 1-23: **PARAULA DE DÉU. CAMÍ DE VERITAT.**

El passatge per aquest diumenge es troba simbòlicament situat entre dues multiplicacions dels pans: la primera, en terra jueva (8, 35); la segona en territori pagà (8, 1-10). Així, doncs, aquí es tracta, precisament d'una discussió sobre "el "pur i "l'impur", i, més profundament, sobre les relacions dels jueus amb els pagans, considerats com a gent impura de qui era necessari fugir-ne com de la pesta.

Als fariseus que s'escandalitzen de veure els seus deixebles menjar (literalment *menjar el seu pa*) sense haver-se rentat ritualment les mans, Jesús respon que la vertadera pureza és la del cor i declara passada aquesta "tradició dels homes" que, als bons, als "purs", a la gent que es pot freqüentar, hi oposa els dolent, els "impurs", la gent que no es pot freqüentar.

Recordant-nos, a través de testament de Moisès, que la vertadera religió consisteix en posar en pràctica la Paraula de Déu, la primera lectura ens haurà disposat a l'escolta de la paraula de Jesús (Deuteronomi 4, 1-2-2, 6-8)

Diumenge 23 Mc 7, 31-37: **PARAULA DE DÉU. PARAULA QUE ALLIBERA**

Jesús que acaba de reaccionar vigorosament contra l'exclusivisme dels Fariseus, uneix ara el gest a la paraula. Passa per territori pagà.

Primer a la regió de Tir i de Sidó, on es troba amb una dona Siro-fenícia: 7, 24-30 (versets que no ha agafat el leccionari de l'any B).

Després, a la riba oriental del llac de Galilea: a la Decàpolis. Li es presentat un sord-mut al que, seguint les pràctiques del seu temps, toca les orelles i la llengua abans de manar: Effatà, és a dir: Obre't. Aussitot, s'obren les seves orelles i es trestravà la seva llengua, realitzant la profecia d'Isaïes pels temps messiànics (Is. 35, 6): Fa sentir el seords i parlar els muts.

Fent-nos escoltar les paraules d'Isaïes anunciant els signes que marçarien l'acció de Déu en favor del seu poble (llavors s'obriran les orelles dels sords, i la boca del mut cridarà d'alegria), la primera lectura ens donarà la clau del miracle evangèlic que Marc relata (Is 35, 4-7)

2. ...A LA DESCOBERTA DE JESUCRIST, EL FILL DE DÉU:

Unes lectures que, totes tres, ens recorden instantment a escoltar la Paraula de Déu i a posar-la en pràctica:

+ és escoltant els manaments, guardant-los, posant-los en pràctica, que el poble d'Israel avia estat convidat per Moisès, al moment d'entrar a la Terra promesa, a ser, en mig dels pagans, signe i testimoni de la grandesa i de la proximitat del Déu de l'Aliança.

Ara, a nosaltres ens toca, escoltar la Paraula que Déu ens diu avui: a nosaltres ens toca posar-la en pràctica, per ser el poble signe i testimoni de la seva Aliança amb els homes (Primera lectura: Dt. 4, 1-8).

És conformant-se als manaments de Déu, en la veritat de seu "c or", i no en preocupar-se solament de les aparences, afirma Jesús que el creient podrà viure una nova relació amb Déu i els seus germans.

A nosaltres ens toca, avui, a no tenir una religió superficial: seria deixar de banda l'essencial (Evangeli: Mc 7, 1-23).

És posant en pràctica la Paraula, en el més quotidià de la vida, repeteix una i una altra vegada la carta de Jaume, que el deixeble de Jesús adoptarà la . *La religió pura i sense taca als ulls de Déu.*

A nosaltres ens toca, avui en dia, a no accontentar-nos solament en escoltar la Paraula de Déu: açò seria un engany: Jaume 1, 17-27.

LA TAULA DE LA PARAULA

Primera lectura

APROFUNDIR AQUEST TEXT

El fragment que llegim avui pertany a la introducció del Deuteronomi, llibre que es presenta com un llarg discurs d'adéu de Moisès dirigit als fills d'Israel al moment que estan a punt d'entrar a la Terra promesa.

- Quan està a punt d'enfrontar-se amb una situació nova en contacte amb pobles pagans, Moisès convida el seu Poble a ESCOLTAR les lleis que ha rebut com a signe de la benvolença de Déu vers ell, a GUARDAR-LOS, a POSAR-LOS EN PRÀCTICA sense afegir-hi res ni a llevar res, ni esborrar res.
- L'ARA, L'AVUI sobre el que insisteix el començament i el final d'aquest text, no es refereix solament als qui entren a la Terra promesa. Es refereix al poble d'Israel en totes les etapes de la seva història on s'ha trobat, o es trobarà, a la cruïlla dels camins, en una situació nova. Per la seva Llei, Déu dona la vida, a totes les etapes, i fa escapar-se de la mort.
- És responent a aquesta crida que el poble de Déu entrarà vertaderament *en possessió del país que el Senyor li dona*, símbol mateix de la vida a la fi assegurada i de la pau. És restant fidel a la Llei del Senyor, en el més concret de la seva existència, capaç de comprendre la voluntat d'un Déu que vol que l'home visqui, com el poble d'Israel es manifestarà com un *poble savi*.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

Ressaltar bé:

- L'incís inicial, que situa els dos interlocutors: Moisès, el poble.
- L'actualitat de l'Aliança afirmada
 - + al principi del text. ARA
 - + i al seu final: AVUI.
- La insistència en l'acolliment de la Paraula: cal escoltar-la, posar-la en pràctica, guardar-la (2 vegades en el text).

- L'admiració dels pagans:
¿quina és la nació que tengui els seus déus tan a prop, com el Senyor, el nostre Déu, és a prop de nosaltres sempre que l'invocam?

I, ¿quina és la nació, per gran que sigui, que tengui uns decrets i unes prescripcions tan justes com aquesta Llei que jo us he donat avui?»

EL SALM 14

El salm 14 fa admirablement de ressò a la primera lectura. Salm de pelegrinatge, destinat a ser cantat a la pujada al Temple, pren la forma d'un diàleg, a l'entrada del Santuari, entre els pelegrins, que demanen: *Qui pot entrar a la Casa de Déu?*, i els levites, que responen amb una espècie de petit Decàleg on es troba definit el camí que mena el creient a la trobada del Déu vivent: *El qui obra honradament, practica la justícia i diu la veritat tal com la pensa. Quan parla no escampa calúmnies, mai no fa mal al proïsme ni carrega a ningú res infamant. No compten als seus ulls els descreguts, honora els fidels del Senyor. No es desdiu d'un jurament oneros, no fia els seus diners a interès ni es ven per condemnar cap innocent: són tantes maneres de "guardar" la Paraula de Déu i "posar-la en pràctica".*

R/ Senyor, ¿qui podrà estar a ca vostra?

SEGONA LECTURA 1, 17-18. 21b-22. 27

APROFUNDIR AQUEST TEXT

Durant 4 diumenges, llegirem com a segona lectura fragments de la carta de Sant Jaume.

Aquest text, no té res de una carta. No se'n sap res de Jaume (o Jacob) que n'és l'autor. Durant temps aquesta carta ha estat refusada per ben prou cristians perquè en ella es parla poc de Jesús i resta molt jueva. Així, doncs, aquesta veu inspirada, de la que les seves interpretacions vigoroses són sovint dignes dels grans profetes de l'Antic testament, té molt a dir-nos. Ph. Gruson es pregunta: *La seva doctrina no çes gens propera al Sermó de la muntanya? En tot cas els seus destinataris coneixen situacions que no han caducat per res: divisions entre cristians, diverses proves, cursa per les riqueses, devocions sense vertadera pràctica de la caritat (Cahiers – Evangile nº 61, p. 4).*

Mot diferent del text del Deuteronomi que acabam d'escoltar a la primera lectura, aquest passatge de la carta de Jaume no se li uneix menys en allò on pren el seu sosteniment, tot com ell, en la relació de Déu i de l'home percebuda com un diàleg d'Aliança, per a derivar-ne les implicacions més concretes.

Al do de Déu, do gratuït i sense volta de fulla (tot lo que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt, baixa del Pare dels estels.... Ell ha decidit lliurement que la proclamació de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot lo que ha creat..

- Ha de correspondre l'acolliment humil de la seva Paraula i la transformació de les nostres relacions humanes, especialment en referència a aquells que, tradicionalment a la Bíblia, són els desgraciats: els orfes i les viudes. Acollir i fer fructificar la llavor de la Paraula, conformar-se, en el dia a dia, a la manera d'actuar del Déu de tendresa i de misericòrdia, aquest és el culte autèntic, la manera pura i irreprouxable de practicar la religió.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

Ben destacar

- L'adreça inicial:
- El diàleg d'aliança que estructura aquest passatge:
- El do de Déu: primer part caracteritzada pels verbs actius que expressant la iniciativa gratuïta de Déu:
 - *lo que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt,*
 - *baixa del Pare dels estels*
 - *Ell ha decidit lliurement que la proclamació de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot lo que ha creat.*
- La resposta del creient: segona part caracteritzada per emprar els imperatius:
 - *Acolliu amb docilitat la paraula plantada en vosaltres. És una paraula que té el poder de salvar-vos.*
 - *Però no us limiteu a escoltar-la, que us enganaríeu a vosaltres mateixos: l'heu de posar en pràctica.*
- *La conclusió sobre la manera de practicar la religió pura i sense taca als ulls de Déu és que ajudeu els orfes i les viudes en les seves necessitats, i us guardeu nets de la malícia del món.*

COMENTARI A L'EVANGELI DE MARC 7, 1-8a. 14-15. 21-23

De la puresa de les mans... a la del cor:

Intencionadament, Marc ha situat el passatge que llegim avui en la "secció dels pans", entre dues multiplicacions de pans: entre la primera, en territori jueu (6, 35ss), i la segona, en territori pagà (8, 1-9). Es tracta en efecte d'una controvèrsia de Jesús amb els fariseus i els escribes sobre el "pur" i "l'impur"; i més profundament, sobre l'actitud discriminatòria que els jueus han adoptat amb els pagans, que ells creuen "impurs, i per tant, no se'ls podia tractar.

Comença amb la reacció escandalitzada dels escribes i fariseus, vinguts a investigar des de Jerusalem: uns deixebles de Jesús *menjaven* (literalment: menjaven els pans) *amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les.*

I Marc enumera, dirigit als seus corresponsals pagans, ja que són estrangers i s'estranyen d'algunes d'aquestes pràctiques, pensades per a protegir els jueus de tota contaminació vinguda de l'exterior i conservar el poble elegit en la seva integritat socioreligiosa. Escriu J. Potin: *La vida quotidiana, a cada instant i en cada circumstància era envoltada d'una xarxa de prohibicions, pensades per a mantenir el jueu en una puresa ritual d'acord a la seva pertinença al poble de Déu. El sacerdot, per exemple, cada dia s'havia de purificar-se abans d'entrar a l'atri del Temple. Sacrificis oferts en motiu a peregrinacions a Jerusalem en proporció a la falta comesa, ablucions freqüents, dejunis, almoines, pregàries permetien retrobar aquesta puresa. Aquesta es perdia a vegades en la realitat de la vida: l'anar al llit, les regles, el contacte amb un cadàver o amb un pagà, la lepra, certs èczemes... Tota la vida del jueu era protegida pel que els rabins anomenaven un mur elevat al voltant del poble d'Israel (cf. Jésus, histoire vraie, p. 192-103). Tantes pràctiques que, contua dient ell, suposaven, una organització domèstica ben allunyada de la vida errant de Jesús i dels seus deixebles. Alguns d'ells, d'origen popular, no een sens dubte preparats per a respectar aquests costums ciutadans (o.c. p. 193-194).*

- Després d'haver respost als Fariseus i als escribes, Jesús s'adreça successivament a la multituds i després als seus deixebles.
 - + sense buscar excusar els seus deixebles, Jesús replica als seus contradictors, a qui qualifica d'hipòcrites fent-los referència a Isaïes: *Aquest poble m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté enfora de mi. El culte que em dona és en va, les doctrines que ensenyen són preceptes humans.*

Després, continuant el seu contraatac, denuncia les "tradicions" rebudes des ancians (les tradicions dels homes) que permeten sovint capgirar els manaments de Déu. Jesús mateix en dóna un exemple cridaner (no agafat pel leccionari) per desemmascarar la duplicitat dels seus inquisidors:

Honora ton pare i ta mare, aquest era el precepte absolut donat per Déu per boca de Moisès; així els fariseus pretenien que el fet de prometre als béns al Tresor del Temple, podien dispensar d'altres, no pot ser donat a d'altres) els fills assistirels seus ancians pares en la necessitat, comenta Potin: *Vet aquí com un precepte diví fonamental es reemplaçat per una consagració pseudoreligiosa dels diners. Es tracta d'un cas extrem, contra el qual els jueus, ells mateixos aferrats a la tradició, protestaven. Jesús fa ben sentir com tradicions emanades de la institució religiosa podien desnaturalitzar la mateixa religió en el seu origen i en la seva orientació més pura (o.c. p. 194).*

+ Dirigint-se llavors a la "multitud" i sobrepasant la oposició puresa/impuresa rituals, Jesús es remunta fins al que és la font la impuresa moral, la seu de les decisions de l'home: el seu cor. L'única impuresa és la que l'home contreu decidint-se lliurement pel mal: *tot això dolent surt de dins i és lo que contamina l'home.»*

És sens dubte la lliçó dominant d'aquest passatge, afirma Quesnel: *res del que és exterior a l'home el pot fer impur . en açò Marc és revolucionari pels jueus del seu temps: marca netament que la pertinença a Crist i a l'Església no depèn per res de l'observança de regles israelites de pures: tocar un cadàver o un leprós, menjar sang d'animals, tots aquests actes que, per un jueu, engendren una impuresa ritual, no són de cap manera capaços de separar realment de Déu (Comment lire un évangile? Saint Marc, p.125).*

De la discriminació... a l'obertura i a la comunió:

Així, comenta Marc mateix, *que Jesús declarava purs tots els aliments.*

Aquesta afirmació que el leccionari no ha recollit degué xocar. *Jesus declara caducades totes aquestes tradicions que tenien com efecte xapar la societat en dos blocs maniqueus: els bons i els dolents, els fariseus (nom que significa "els separats") i de l'altre la gent impura, infreqüentables : els pecadors. Jesús ve a establir una societat oberta. De part de Déu, ell entra en comunió amb tots aquells que són víctimes de la discriminació social i religiosa mantinguda pel partit dels "purs i durs": els fariseus. Ell menja amb els impurs, els marginats: publicans, prostitutes, etc). És una novetat que desafia els límits del temps (Évangile de Marc, p. 103).*

-Una proposició lluminosa i alliberadora pels destinataris de l'evangeli de Marc en una època en que l'església naixent era travessada de tensions i de conflictes entre cristians d'origen jueu i cristians d'origen pagà. *La nota mostra que l'aplicació d'aquest ensenyament, observa encara J. Potin, no va ser fàcil, com ho prova el llibre dels Fets: Mai de la vida he menjat res d'immund ni d'impur, protestarà Pere en vista de tos aquells animals que en somni l'àngel li ha demanat de menjar (10, 14). Però la presència de jueus i pagans a la mateixa taula al si de les comunitats cristianes imposava la supressió d'aquestes prohibicions alimentàries pròpies del judaisme, quan ja no tenien cap dimensió moral (o.c. p. 195-196) . Per la seva declaració sobre el que és pur o impur, Jesús obria el camí a la llibertat cristiana.*